

וְאָרָא

ה' הִבֵּיא עַל הַמִּצְרִים מִכּוֹת. הַמִּכּוֹת פָּגֻעוּ בְּמִצְרִים, הַכּוֹנִיעוּ אֶת לְבָם, וְגָרְמוּ לְגַאֲלָת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרִים.

תְּהִלִּיךְ יִצְיָאת מִצְרִים, אֲשֶׁר רָאשֵׁיתוּ בַּעֲשֵׂר הַמִּכּוֹת, קִים גַּם כִּיּוֹם – בַּמִּישָׁור הַרוֹחֲנִי. כִּיּוֹם שֶׁהַיְהוּדִים הָיוּ עֲבָדִים בְּמִצְרִים, כִּן הַבְּשָׁמָה הַיְהוּדִית הִיא כְּעָבֵד לִיצְרָה-הָרָע הַמִּצְרָא עַלְיהָ. כִּיּוֹם שֶׁבִּצְיָאת מִצְרִים הִבֵּיא ה' מִכּוֹת עַל הַמִּצְרִים כִּדי לְהַכְּנִיעָם, כִּן יִשְׁלַׁחְתָּה מִכּוֹת עַל יִצְרָה-הָרָע כִּדי לְהַכְּנִיעָו. כִּיּוֹם שֶׁהַיְהוּדִים הַיּוֹצְאִים מִמִּצְרִים הַתְּקִרְבָּו לְעֶבֶר מַתָּן תּוֹרָה, קְבִּלוּ אֶת הַתּוֹרָה וְקִימָה, כִּן גַּם אַחֲרֵי שְׁבִירַת הַיִּצְרָא וְהַיִּצְרָא הַרוֹחֲנִית מִכְּבָלִי יִצְרָה-הָרָע יִכְּזֹל הַיְהוּדִי לְקַבֵּל עַלְיוֹת תּוֹרָה וּמִצּוֹת וְלִקְיָמֵן בְּשִׁלְמוֹת.

– אִילוּ מִכּוֹת הִבֵּיא ה' עַל הַמִּצְרִים, כִּדי לְהַכְּנִיעָם, וְלִגְאֹל אֶת הַיְהוּדִים מִמִּצְרִים?

אִילוּ מִכּוֹת עַלְינוּ לְהִבֵּיא עַל יִצְרָה-הָרָע, כִּדי לְהַכְּנִיעָו וְלִגְאֹל אֶת נְשָׁמַתֵּנוּ מִכְּבָלִיו?

המִכּוֹת הָרָאשׁוֹנֹת בְּמִצְרַיִם הֵיוֹ: מִכְתַּת דָם וּמִכְתַּת צְפִרְדֵעַ.

בִּמִכְתַת הַדָם – כָל הַמִים בְמִצְרַיִם נִהְפְכוּ לְדָם. מִים – מִסְמְלִים: קְרִירוֹת. דָם – מִסְמֵלָה: חִימִימֹת וְחַיּוֹת. וְהַגָּה, בִּמִכְתַת הַדָם – כָל הַמִים הַקְרִירִים נִהְפְכוּ לְדָם, סִמְלָה הַחִימִימֹת. הַקוֹרֶן הַהְפֵךְ לְחוֹם.

בִּמִכְתַת הַצְפִרְדֵעַ – יֵצְאוּ צְפִרְדֵעִים מִן הַמִים, וְהַתְפִזְרוּ בְכָל אָרֶץ מִצְרַיִם. הַצְפִרְדֵעִים גִּדְלוֹת בְקָרְבַת מִים, בְבָצָות וּבְאֲגָםִים. הַצְפִרְדֵעִים תָמִיד רַטְבּוֹת מִים, וְהַזְּמִינָה מִסְמְלֹות: קְרִירוֹת, כְמוֹ הַמִים. וְהַגָּה, בִּמִכְתַת הַצְפִרְדֵעַ – נִכְנְסָו הַצְפִרְדֵעִים לְכָל מֶקְומָם בְמִצְרַיִם, אֲפִלוֹ לִתְוֹךְ הַתְפּוֹרִים! הַתְפּוֹרִים בָעֵת פְּעַלְתֶם – חִימִים הֵם. תְפּוֹר מִסְמֵל דָבָר חַם וַרְוַתָּח – וְדוֹקָא לִתְוֹךְ חֹם תְפּוֹרִי מִצְרַיִם – נִכְנְסָו הַצְפִרְדֵעִים. הַצְפִרְדֵעִים הַקְרִירּוֹת, הַרְטְבּוֹת מִהַמִים, נִכְנְסָו וְקִרְרוּ אֶת תְפּוֹרִי מִצְרַיִם. הַחוֹם נִהְפֵךְ לְקוֹרֶן.

בִּמִכּוֹת אֶלָג, דָם וְצְפִרְדֵעַ, הַכְנִיעַ ה' אֶת הַמִצְרַיִם, וְאִפְשָׁר לְהַכְנִיעַ כֵּד אֶפְאָצָת יִצְרָא-הָרָע.

מִכָה רָאשׁוֹנָה – דָם. יִשׁ לְהַפּוֹךְ אֶת הַקְרִירּוֹת וְהַאֲדִישׁוֹת שְׁבֻעָנִינִי תּוֹרָה וּמְצֹוֹת לְחִימִימֹת וְהַתְלִיהָבוֹת, כִּשְׁם שְׁהַמִים נִהְפְכוּ לְדָם.

יצְרָהָרָע נוֹהָג לִקְרַר כֵּל הַתְּלִהְבּוֹת לְתוֹרָה וּלְמִצּוֹת. כַּשִּׁיהְוִדי מַתְרָגֵשׂ לְקִים מִצּוֹה, אֹמֶר יִצְרָהָרָע: מָה אַתָּה מַתְרָגֵשׂ כֵּל־כֵּךְ? מָה זֶה בָּעֵצֶם? וּכַשִּׁיהְוִדי מַתְרָגֵשׂ מִגְסָשׂ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הָוּא, מַקְרָר הַיְצָר אֶת הַהֲתָרָגְשׁוֹת וְאֹמֶר: מָה אַתָּה מַתְרָגֵשׂ כֵּל־כֵּךְ, לֹא יִדְעַת שֶׁה' יִכְׁלֶל לְעַשׂוֹת גְּסִים?

עַל כֵּךְ יִשְׁ לְהַכּוֹת אֶת יִצְרָהָרָע – בָּדָם. יִשְׁ לְהַכְנִיס חַמִּימּוֹת וּהַתְּלִהְבּוֹת בְּכָל עֲגִינִּי הַתוֹרָה וּלְמִצּוֹת. צְרִיךְ לְהַתְּחִיל לְהַרְגִּישׁ אֲכֶפֶתְּיוֹת, שְׁמַחָה וּהַתְּלִהְבּוֹת מִכֶּל מִצּוֹה וּמִצּוֹה.

וּכַשִּׁישָׁ הַתְּלִהְבּוֹת – יִשְׁ תּוֹסֶף שֶׁל מִעְשִׁים טוֹבִים – עֲשָׂה טוֹב' – מִתּוֹךְ שְׁמַחָה שֶׁל מִצּוֹה. זֶה מִכְנִיעַ אֶת יִצְרָהָרָע, וְגֹאֵל אֶת הַגְּשָׁמָה מִכְבָּלִיו.

מִכֶּה שְׁנִיה – צְפִרְדָּע. יִשְׁ לִקְרַר אֶת כֵּל הַחַמִּימּוֹת וּהַתְּלִהְבּוֹת שְׁנִיה לִיְצָרָהָרָע מִתּעֲנוֹגוֹת הָעוֹלָם, כַּשְּׁמַ שְׁהַצְּפִרְדָּעים נִכְנָסָוּ לְתִגְוּרִים.

יִצְרָהָרָע נוֹהָג לְהַתְּלִיב וּלְהַתְּחִמּם מִשְׁטִיוֹת הָעוֹלָם הָזֶה. עַלְינוּ לִקְרַר הַתְּלִהְבּוֹת זוֹ, וְלִהְעַשׂוֹת אֲדִישִׁים לְהַבְּלִי הָעוֹלָם.

וכשאין התלהבות לדברים רעים, גגמים מהחشك להנות מעברות – 'سور מרע', עוזבים את היצר ונעשים אדישים אליו. זה מביע אותו, וגוראל את התחושה מכבלו.

המכה הראשונה – דם. התלהבות בעשה טוב'.

המכה השניה – צפרא. התוצאות בסור מרע'.

בכל יום יש לצאת ממזרים. ראשית – על-ידי 'עשה טוב' – תוספת התלהבות, מרצ ושמחה בקיום המצוות; ולאחר מכן – על-ידי 'سور מרע' – התרכזות, אדישות וקרירות לתענוגות העולם הגשמי.

(מעובד לפי 'לקוטי שיחות' חלק א עמ' 119-125)

